

วารสารวิจัยธรรมศึกษา

JOURNAL OF DHAMMASUKSA RESEARCH

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2562)

Vol. 2 No. 2 (July – December 2019)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นวารสารตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความหนังสือ และบทความวิชาการประเภทอื่นๆ
2. เพื่อเป็นสื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการของนักวิจัยและนักวิชาการทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นวารสารเสนอองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามนุษย์ตามหลักการศึกษาเชิงพุทธศาสนาและศาสตร์ต่างๆ
4. เพื่อพัฒนาวารสารให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาและเป็นการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลงานการวิจัยและบทความทางวิชาการทางพระพุทธศาสนาและศาสนาต่างๆ รวมทั้งปรัชญาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน TCI

เจ้าของ

ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม (RESEARCH CENTER FOR DHAMMASUKSA PHRAPARIYATTIDHAMMA OF WATAWUTWIKASITARAM SCHOOL) ภูมิกุณแม่ชาล้ง ห้อง 305 เลขที่ 137 วัดอาวุธวิกสิตาราม ถนนจรัญสนิทวงศ์ 71 บางพลัด กรุงเทพฯ 10700 โทร 0860864258

ที่ปรึกษา

พระเทพปัญญามุนี	เจ้าอาวาส/เจ้าสำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม
พระราชดิลก, ดร.	ประธานกรรมการบริหารการศึกษา
พระศรีวินยาภรณ์, ดร.	เจ้าคณะแขวงบางพลัด
พระมหาสมาน ธมฺมวชิโร	อาจารย์ใหญ่สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม
พระมหาฉัตรชัย สุนฺตตชโย, ผศ.ดร.	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาบุญนา จานวีโร, ผศ.ดร.	คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.เนตร หงษ์ไกรเลิศ	มหาวิทยาลัยมหิดล
นาวาเอก ดร.นพดล บงกชกาญจน์	กรมยุทธศึกษาทหารเรือ

บรรณาธิการวารสาร

พระมหาหมื่นจันทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.

กองบรรณาธิการวารสาร

พระบุญฤทธิ์ อภิภูมโน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.มนัสวี ศรีนนท์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดร.ธเนศ เกษศิลป์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผศ.สุณี เวชประสิทธิ์	มหาวิทยาลัยวชิราวุธ
พ.ต.ท.หญิง ปิยะนุช ศรีสรานุกรม	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
นายครรชิต มีซอ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

รศ.ดร.กฤต ศิริยะอาจ	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.คงสุภรณ์ แพ่งทรัพย์	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดร.พูนศักดิ์ กมล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ
นาวาเอก ดร.นพดล บงกชกาญจน์	กรมยุทธศึกษาทหารเรือ
ดร.กฤตสุชิน พลเสน	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.กำธร เพี้ยเอี้ย	คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.ทวี เลี้ยวประโคน	คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.ประเวช วัฒนาแก้ว	คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.มนัสวี ศรีนนท์	สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล
ดร.เมธา หริมเทพาธิป	สาขาวิชาปรัชญาและจริยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ฝ่ายจัดรูปเล่ม/สมาชิกวารสาร

นายอริย์ธัช เลิศอมรไชยกิจ	นางคมณัฏ กฤดากร ณ อยุธยา
นางสาวพรทิพย์ พงษ์กิตติวงศ์	นางสาวณัฐปรียา วิจิตรฐะพันธุ์

พิมพ์ที่

จี คลาส (G CLASS) เลขที่ 26/19 ศาลายา พุทธมณฑล นครปฐม 73170
โทร 028892223 โทรสาร 028893204 อีเมลล์ g_class@hotmail.com

บทบรรณาธิการ

วารสารวิจัยธรรมศึกษา ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม ฉบับที่ 2 ในปี พ.ศ. 2562 นี้ ทางกองบรรณาธิการได้ดำเนินการให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน TCI ดังเช่นที่เคยทำมา พร้อมทั้งได้พยายามสรรหาบทความวิชาการจากส่วนงานต่างๆ มาร่วมสร้างสรรค์เป็นผลงานวิชาการให้มีความหลากหลายมากขึ้น ทั้งนี้ ก็ยังรักษามาตรฐานทางวิชาการอีกต่อไป

วารสารวิจัยธรรมศึกษาฉบับนี้ได้นำเสนอผลงานของนักวิชาการจากหน่วยงานต่างๆ ที่น่าสนใจดังนี้

1. **เรื่องไร้สาระในคัมภีร์พระพุทธศาสนา (Nonessential in the Text of Buddhism)** โดย พระจตุรงค์ ชุศรี สรุพบว่า ผู้เขียนนำเสนอประเด็นว่าด้วยคำว่า “ไร้สาระ” จากการสืบค้นคำในพระไตรปิฎก ฉบับ มจร. โดยได้พบเนื้อความเบื้องต้น 8 ประเด็นที่ชี้ให้เห็นว่าเป็นอย่างไร คือ 1. ความเชื่อว่าชาติสุญญเป็นคำพูดที่ไร้สาระ 2. ความเชื่อในไตรเพท 3. ความรู้ชัดในสิ่งที่ตั้งม 4. การไม่ให้ผลของทาน 5. ทานที่ให้แล้วไม่มีผล 6. ว่าด้วยการกล่าวคำที่ไร้สาระ 7. ว่าด้วยการกล่าวคำที่ไร้สาระ และ 8. เรื่องกายที่ไร้สาระ

2. **วิเคราะห์คุณค่าทางปรัชญาในประเพณีวันสงกรานต์ (Analyze the Philosophical Values in the Songkran Festival)** โดย พระมหานันต์ อนุตตโร สรุพบว่า บทความนี้กล่าวถึงคุณค่าทางปรัชญาที่อยู่ในประเพณีวันสงกรานต์ โดยการคิดค้นของบรรพชนที่มีการถ่ายทอดและสืบต่อ ๆ กัน ทำให้สังคมไทยมีลักษณะที่โดดเด่น ประเพณีสงกรานต์นี้ เป็นปรัชญาที่มากด้วยคุณค่า จริยศาสตร์ที่เป็นปรัชญา สร้างคุณค่าอันเป็นกิจวัตรให้กับมนุษย์ในการดำเนินชีวิต กิจกรรมที่เกิดขึ้นในวันสงกรานต์ สร้างความรกระหว่างครอบครัวญาติพี่น้อง มิตรสหาย ศาสนา อันเป็นคุณค่าทางปรัชญาที่ปรากฏอยู่ในประเพณีวันสงกรานต์ และคู่สังคมไทยจนถึงปัจจุบัน

3. **พระพุทธศาสนากับสังคมไทย (Buddhism and Thai Society)** โดย พระราชรัตนมงคล สรุพบว่า พระพุทธศาสนามีแหล่งกำเนิดอยู่ที่ประเทศเนปาล-อินเดีย และได้เผยแผ่เข้าสู่ประเทศไทยประมาณ 2,300 ปีมาแล้ว หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาจึงได้เป็นรากฐานสำคัญทางด้านภาษา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของไทยมาจนถึงปัจจุบัน เช่น ชายไทยต้องบวชเป็นพระภิกษุในระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งประเพณีนี้สืบเนื่องมาจากในสมัยกรุงสุโขทัยเป็นเมืองหลวงเมื่อ 735 ที่ผ่านมา ในครั้งนั้นพระมหากษัตริย์ได้ผนวชในพระพุทธศาสนา ดังนั้น จึงเป็นประเพณีที่ยังคงปฏิบัติสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน การส่งเสริมพระพุทธศาสนาของไทยมี 3 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ บ้าน วัด โรงเรียน จึงทำให้พระพุทธศาสนามีความมั่นคง พระพุทธศาสนาในประเทศไทยได้เผยแผ่ไปทั่วโลก ทั้งนี้ เพราะเป็นศาสนาแห่งสันติภาพ ทำให้ผู้ปฏิบัติเข้าถึงความสงบทางจิตใจอย่างแท้จริง ดังนั้น จึงมีชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาศึกษาพระพุทธศาสนาและปฏิบัติธรรมในประเทศไทยเพิ่มมากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

4. **ความเป็นมาและพัฒนาการของลัทธิเต๋า (History and Development of Taoism)** โดย พนมกร คำวัง สรุพบว่า เต๋าเป็นคำจีนชีวิตให้สอดคล้องกลมกลืนกับธรรมชาติ ดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย ตัดความฟุ้งเฟ้อ เลิกละการศึกษาเล่าเรียน หยุดสร้างวัฒนธรรมและอารยธรรมต่างๆ หากมนุษย์กลับเข้าหาเต๋าก็ย่อมจะมีความสุขอย่างเต็มคำ ลัทธิเต๋าสอนให้มนุษย์ดำเนินชีวิตไปตามธรรมชาติ ให้เรียนรู้ธรรมชาติและวิธีปฏิบัติให้สอดคล้องและกลมกลืนกับธรรมชาติ ไม่ขัดขืนหรือฝ่าฝืนต่อธรรมชาติ ดังนั้น คำสอนของลัทธิเต๋าก็คล้ายคลึงกับคำสอนของพุทธศาสนาในแง่อุดมคติชีวิตหรือจุดหมายสูงสุดของชีวิต หมายความว่าสภาวะของเต๋าคือสภาวะของนิพพานในพุทธศาสนานั่นเอง สรุปลแล้ว เต๋าก็สอนให้เอาเต๋าเป็นอุดมคติชีวิต ทั้งในด้านเศรษฐกิจการเมือง การปกครอง และสังคม เพื่อให้ทุกอย่างดำเนินไปอย่างสมดุลหรือเป็นทางสายกลาง

5. ศึกษาพระพุทธศาสนamahayanในโลกตะวันตก : อดีตถึงปัจจุบัน (A Study of Mahayana Buddhism in the Western World: Past to Present) โดย จารุวรรณ นุแรมรัมย์ สรุปว่า สิ่งที่มนุษย์ใช้เป็นหลักยึดเหนี่ยว นับถือ และศรัทธา คือ “ศาสนา” อนึ่ง ศาสนาทุกศาสนาล้วนสอนให้คนเป็นคนดีทั้งสิ้น ส่วนพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นหนึ่งในศาสนาที่มีความเก่าแก่และมีหลักคำสอนที่มีความสมเหตุสมผลและสามารถพิสูจน์ได้ จึงมีผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนามากมาย อิทธิพลของพระพุทธศาสนานั้นได้เจริญรุ่งเรืองตลอดมาและยังได้เผยแผ่ไปยังนานาประเทศในตะวันออก ระยะเวลาช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง พระพุทธศาสนาได้เริ่มเป็นที่ดึงดูดใจของชาวตะวันตกมากขึ้น โดยพระพุทธศาสนาดังกล่าวนั้นก็คือนิกายมหายาน จวบจนถึงปัจจุบัน พระพุทธศาสนamahayanก็เจริญเติบโตในฝั่งตะวันตกเรื่อยมา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทบรรณาธิการ	ค
สารบัญ	จ
เรื่องไร้สาระในคัมภีร์พระพุทธศาสนา (Nonessential in the Text of Buddhism) พระजाตुरงค์ ชูศรี	1
วิเคราะห์คุณค่าทางปรัชญาในประเพณีวันสงกรานต์ (Analyze the Philosophical Values in the Songkran Festival) พระมหาอนันต์ อนุตตโร	8
พระพุทธศาสนากับสังคมไทย (Buddhism and Thai Society) พระราชรัตนมงคล	18
ความเป็นมาและพัฒนาการของลัทธิเต๋า (History and Development of Taoism) พนมกร คำวัง	25
ศึกษาพระพุทธศาสนamahayanในโลกตะวันตก : อดีตถึงปัจจุบัน (A Study of Mahayana Buddhism in the Western World: Past to Present) จารุวรรณ นุแรมรัมย์ และคณะ	40
จริยธรรมการตีพิมพ์บทความในวารสารวิจัยธรรมศึกษา	45
ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม การเตรียมต้นฉบับเพื่อการเสนอจัดพิมพ์ในวารสารวิจัยธรรมศึกษา	47
ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม	